

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 19
din 23.01.2013**

Dosar nr.: 380/2012

Petiția nr.: 4210/04.09.2012

Petent: Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități,
mandatar al doamnei A.C.

Reclamat: A.I., Grădinița Happy Children Academy

Obiect: refuzul părții reclamate de a-l menține, după înscriere, pe fiul petentei la grădiniță din cauza problemelor medicale ale acestuia (sindromul Dravet, o formă rară de epilepsie)

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. A.I.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea vizează situația unui copil în vârstă de 5 ani care este diagnosticat cu sindromul Dravet, o formă rară de epilepsie și care, ulterior înscrierii la Grădinița Happy Children Academy, după 15 zile nu a mai fost primit de către doamna director din cauza dizabilității pe care acesta o are.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 5064/16.10.2012 a fost citat Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități, iar prin adresa nr. 5064/16.10.2012 a fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 06.11.2012. Colegiul director a stabilit un nou termen de audieri pentru depunere de probe pentru data de 20.11.2012. La acest termen partea reclamată a solicitat, pe cale de excepție, respingerea petiției ca fiind vădit nefondată. Tot la acest termen s-a dispus efectuarea unei investigații la grădinița Alphabet House pe care minorul o frecventează în prezent, urmare căreia s-a încheiat raportul nr. 89/11.12.2012.

3.3. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile Centrului European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități

4.1.1. C.E.D.C.D. arată că a fost sesizat de mama unui minor în vârstă de 5 ani diagnosticat cu sindrom Dravet, o formă rară de epilepsie, care se înscrie în sfera dizabilității atât din punct de vedere al patologiei medicale asociate, cât și din punct de vedere al necesității adaptării mediului la o serie de particularități specifice acestui tip de dizabilitate, minor care, după ce a fost înscris la grădinița Happy Children Academy la data de 15 august 2012, după 15 zile, nu a mai fost primit la respectiva grădiniță, mama sa fiind anunțată telefonic în acest sens.

4.1.2. A doua zi, la data de 31 august 2012, mama copilului s-a deplasat la grădiniță pentru a discuta cu doamna director care o anunțase în prealabil de eliminarea copilului său de la cursuri. În urma unei discuții îndelungate doamna director i-a explicat într-o manieră relaxată faptul că nu îi mai poate primi fiul la cursurile grădiniței pe care o conduce din cauza dizabilității pe care acesta o are. De asemenea și-a manifestat temerea cu privire faptul că odată cu venirea toamnei, când mulți copii se vor înscrie la cursuri, nu vor accepta prezența fiului cu dizabilități al petentei alături de ei, iar doamna director nu dorește să aibă probleme cu părinții acestora.

4.1.3. În contextul afirmațiilor doamnei director C.E.D.C.D. reiterează că, din afirmațiile și recomandările psiho-medicale deținute de mamă, acesta nu este agresiv, nu are comportamente deviate și are toate datele psiho-emoționale de a se integra într-o colectivitate, fapt ce poate fi dovedit. C.E.D.C.D. solicită constatarea existenței unei situații de discriminare și înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii.

4.1.4. La solicitarea titularului de dosar C.E.D.C.D. a depus la dosar certificatul de încadrare în grad de handicap grav, certificat medical de atestare a sindromului Dravet și avizul psihologic de integrare în colectivitate.

4.1.5. La dosar a mai fost depus planul de recuperare a copilului cu dizabilități al minorului și punctul de vedere exprimat de către grădinița Alphabet House pe care minorul o frecventează în prezent. În acest punct de vedere se arată că acesta urmează programa educațională a grădiniței din data de 06.09.2012 fiind înscris la grupa mijlocie, urmând un program de 8 ore zilnic. Având în vedere faptul că mama minorului a prezentat de la prima întâlnire faptul că acesta suferă de epilepsie, sindromul Dravet, a pus la dispoziție toate actele care atestă acest fapt și a prezentat într-un mod deschis ceea ce presupune această boală, cum aceasta i-a afectat dezvoltarea și comportamentul copilului, din partea grădiniței Alphabet House a fost încă de la început un fapt asumat.

4.1.6. Integrarea minorului în cadrul grădiniței Alphabet House s-a făcut treptat, cu răbdare și atenție din partea educatoarei și a personalului auxiliar de la grupă. Trebuie menționat în acest context că fiul petentei nu este singurul copil a cărui integrare în noul colectiv a fost din anumite puncte de vedere mai problematică sau s-a făcut într-un timp mai îndelungat. În urma consultării cu educatoarea grupei din care minorul face parte, precum și în urma consultării cadrelor de specialitate, respectiv cu psihologul grădiniței, se menționează că fiul petentei a manifestat încă din primele zile după înscriere în unitatea de

Învățământ nevoia de socializare specifică vârstei, iar din punct de vedere al comportamentului de învățare s-a remarcat un deficit de atenție în timpul activităților instructiv-educative și o ușoară dificultate de vorbire.

4.1.7. La două luni de la înscriere, timp în care a participat la activități alături de colegii săi și de personalul grădiniței, se observă un remarcabil progres în capacitatea de relaționare specifică vârstei, abilități comunicaționale orientate către stabilirea de parteneri de joc, interes față de activitățile care presupun interrelaționare și activități de grup. A stabilit relații socio-afective, atât cu colegii de grupă, cât și cu personalul grădiniței și nu prezintă rezistență sau opoziție la stimuli sau indicații externe. Tabloul general al profilului fiului petentei în mediul preșcolar se înscrie în parametri optimi dezvoltării unui copil de vârstă preșcolară din punct de vedere al socializării și adaptabilității.

4.1.8. La dosar au mai fost depuse și declarații date de către educatoare din cadrul altor grădinițe frecventate de fiul petentei, respectiv grădinița Little London și grădinița Winnie din care reiese că acesta se poate adapta în cadrul unei grădinițe de mase. A fost depusă și evaluarea psihologică a minorului, datată 15.11.2012.

4.1.9. Prin adresa nr. 5920/29.11.2012 C.E.D.C.D. a depus ca probă o înregistrare audio a discuției purtate în data de 31.08.2012 între mama copilului și doamna director a grădiniței Happy Children Academy în cadrul căreia mamei i s-a pus în vedere că, pentru ca acesta să poată frecventa în continuare cursurile grădiniței la care fusese înscris, să îl trimită numai însoțit de către un psiholog sau de către ea însăși, motivând această solicitare prin faptul că fiul său este bolnav de sindrom Dravet. C.E.D.C.D. arată că aceste solicitări au fost înregistrate de către mama copilului cu telefonul mobil în data de 31.08.2012 când copilului deja i se restricționase accesul la grădiniță, fiind lipsit în acest mod de accesul la educație.

4.1.10. C.E.D.C.D. consideră solicitarea doamnei director ca reprezentând un act de discriminare, potrivit prevederilor O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. C.E.D.C.D. arată că se observă clara intenție a doamnei director de a discrimina copilul pentru singurul motiv că suferă de sindrom Dravet și solicită respingerea excepției obiectului vădit nefondat invocată de partea reclamată.

Susținerile părții reclamate

4.2.1. Partea reclamată solicită respingerea petiției ca neîntemeiată având în vedere că nu se face vinovată de nicio faptă de discriminare împotriva fiului petentei, în calitatea sa de directoare a grădiniței Happy Children Academy. Motivul real pentru care acesta nu mai frecventează grădinița este hotărârea luată de mama sa de a nu mai aduce copilul la cursurile grădiniței. În acest sens mama minorului a transmis părții reclamate la data de 06.09.2012 un e-mail prin care îi pune în vedere să îi restituie suma aferentă lunii septembrie pentru că fiul său nu mai urmează cursurile grădiniței conduse de partea reclamată.

4.2.2. Prin urmare, partea reclamată a transmis o notificare către petentă prin care i-a adus la cunoștință acesteia că decizia de a retrage copilul de la grădiniță i-a aparținut exclusiv, partea reclamată făcând eforturile necesare pentru integrarea fiului său în colectivitate. De asemenea, partea reclamată a dispus restituirea sumei aferente perioadei plătite pentru care copilul urma să nu se mai prezinte la grădiniță.

4.2.3. Partea reclamată arată că la data de 14.08.2012 petenta, împreună cu mama altui copil care frecventa grădinița a făcut demersuri pentru înscrierea copilului său la grădinița Happy Children Academy începând din luna septembrie, ocazie cu care a informat că fiul său suferă de sindromul Dravet, o formă rară de epilepsie, dar că nu este agresiv, are o dezvoltare normală, putând face față colectivității, fără să aibă nevoie de îngrijiri speciale. Singura atenționare a mamei a fost să nu i se dea copilului cacao și ciocolată, pentru că îi pot provoca convulsii.

4.2.4. Partea reclamată arată că în principiu a fost de acord cu înscrierea copilului, dar a pus în vedere mamei că este necesar să prezinte toate actele obligatorii pentru înscriere, inclusiv dosarul medical al copilului. Copilul a fost adus la grădiniță începând cu data de 20.08.2012, după ce se semnase la 14.08.2012 formularul de înscriere de către mamă, acordul de școlarizare cu privire la copil fiind semnat de mamă în aceeași zi.

4.2.5. Partea reclamată menționează că a acceptat aducerea copilului în grădiniță mai devreme de 01.09.2012 considerând că cele două săptămâni care mai rămăseseră din luna august vor reprezenta o perioadă de acomodare pentru acesta. Încă din prima zi de grădiniță a fiului petentei, respectiv din data de 20.08.2012, partea reclamată, cât și personalul grădiniței au avut surpriza de a se confrunta cu un comportament agresiv, turbulent și total nepotrivit al copilului. Acesta refuza să mănânce, nu putea vorbi coerent, țipa fără motiv, făcea imposibilă desfășurarea oricărei activități de învățare inițiată de educatoare, era agresiv cu copiii din jurul lui, pe care îi bătea și mușca, le lua jucăriile, făcea obsesii cu privire la anumite obiecte și nu înceta cu manifestările agresive până nu le primea, la masă răsturna farfuriile și tacâmurile celorlalți, iar cel mai adesea arăta gesturile care însoțesc o convulsie epileptică, în mod repetat, fără să poată fi oprit prin eforturile educatoarelor.

4.2.6. Când mama a venit să îl ia acasă a fost informată despre toate aceste aspecte, dar a refuzat să le creadă, spunând mereu că, în ciuda sindromului de care suferă, copilul ei este normal.

4.2.7. Deoarece comportamentul agresiv al copilului s-a repetat în zilele ce au urmat partea reclamată a solicitat în mod repetat mamei să îi pună la dispoziție dosarul medical al acestuia, având în vedere și faptul că la art. IV pct. 3 din acordul de școlarizare semnat de mamă se prevede clar că este obligația părinților să pună la dispoziția grădiniței fișa medicală privitoare la copil. De fiecare dată mama a refuzat arătând că dosarul medical este prea stufos și a adus în schimb o scrisoare medicală, datată 25.05.2012, din care rezultă că se recomandă prezentarea de urgență a copilului la urgență la Spitalul Fundeni, Pediatrie.

4.2.8. Chiar și în ciuda recomandărilor din scrisoarea medicală, care arată că fiul său a început să facă mai frecvent convulsii după vârsta de 4 ani și 3 luni, petenta a continuat să susțină că se comportă normal copilul și că se poate adapta în grădiniță, aceasta deși în fiecare seară partea reclamată îi comunica cât de agresiv față de ceilalți copii este comportamentul minorului. Petenta a mai înmănat părții reclamate și o fișă medicală în care sunt trecute doar vaccinările și nu se menționează nimic despre sindromul de care suferă copilul, cu data de 16.08.2012 și un aviz epidemiologic cu data de 12.08.2012 din care rezultă că acesta este apt să intre în colectivitate, din punct de vedere epidemiologic.

4.2.9. În data de 24.08.2012 (vineri) minorul nu a mai fost adus la grădiniță, mama arătând că era necesar să îl ducă la o evaluare psihologică pentru dosarul

de handicap. Abia la acel moment, când partea reclamată a întreat-o, mama a recunoscut că fiul său are dosar de handicap cu însoțitor și că trebuie neapărat să îl ducă la această doamnă psiholog pentru că este singura care poate aplica ștampilă pe dosarele de încadrare în grad de handicap. Mama a recunoscut cu acest prilej și că este însoțitoarea copilului.

4.2.10. Partea reclamată arată că deși i s-a cerut acest lucru, petenta a refuzat în mod constant ca fiul său să fie evaluat de un psiholog al grădiniței sau să fie consultat de medicul pediatru al grădiniței, în condițiile în care ceilalți copii sunt supuși unor astfel de controale și evaluări. Petenta nu accepta decât psiholog de la Asociația Dravet, care era evident în subordinea sa.

4.2.11. Din cauza comportamentului minorului, extrem de agresiv față de colegii pe care îi bătea și îi mușca, partea reclamată a început să primească plângeri din partea părinților celorlalți copii și chiar din partea personalului grădiniței care la început au fost doar verbale, dar după prima săptămână au fost adresate și în formă scrisă.

4.2.12. Partea reclamată arată că mama copilului, deși avea obligația să anunțe despre orice problemă de sănătate, de comportament și de dietă a minorului, nu a făcut acest lucru. Niciodată nu a adus la cunoștință părții reclamate cât de gravă este boala de care minorul suferă, din acest motiv fiind creată și Asociația Dravet a cărei președintă este petenta și nu a adus la cunoștință comportamentul turbulent al fiului său, precum și faptul că acesta refuză să mănânce. De altfel, chiar și în cadrul plângerii petenta continuă să nege realitatea faptului că fiul său este grav bolnav, motiv pentru care are nevoie de ajutor special.

4.2.13. Partea reclamată precizează că, având în vedere cele descrise și faptului că, în data de 29.08.2012 (miercuri), copilul a rămas culcat pe covor, unde a refuzat să se ridice măcar în șezut, având o atitudine inertă, s-a văzut obligată să aibă o discuție serioasă cu mama copilului prin care să încerce să o determine să înțeleagă că fiul său are nevoie de ajutor. Astfel, la această dată a avut o discuție cu aceasta în incinta grădiniței la care au fost de față și minorul și educatoarea, discuție în cadrul căreia a solicitat petentei să le permită să angajaze un psiholog, pe care să îl plătească, pentru a fi alături de fiul său. Ca de obicei mama a refuzat să fie implicat un psiholog care nu este în subordinea sa și a spus că va aduce ea psihologul de la Asociația Dravet, dar nu îl poate aduce mai devreme de miercurea următoare deoarece acesta era plecat din localitate.

4.2.14. Prin urmare, partea reclamată și petenta s-au despărțit după respectiva întâlnire în termeni amiabili, cu înțelegerea că îl așteaptă pe copil la grădiniță, însoțit de doamna psiholog, de la data când aceasta se putea prezenta. Cu toate acestea, petenta a venit la grădiniță în data de 31.08.2012 (vineri), în jurul orei 13.30, fără copil, și a solicitat o altă discuție referitoare la minor. Partea reclamată, de bună credință, a invitat-o înăuntru și a discutat cu ea în timpul programului de somn al copiilor, fără să realizeze că petenta o și înregistra în acest timp. Partea reclamată a solicitat din nou petentei să permită evaluarea și consultarea copilului de către personalul grădiniței și din nou a refuzat, deși i-a comunicat că are nevoie de avizul personalului specializat din grădiniță, în calitatea sa de director, partea reclamată reiterând că este necesară aducerea unui psiholog pentru copil.

4.2.15. Partea reclamată arată că în data de 04.09.2012 (marți), petenta s-a prezentat la poarta grădiniței aducând reporteri de la Pro TV și acuzând

conducerea grădiniței că nu a vrut să îi primească fiul în grădiniță, deși știa că la acel moment copiii dormeau, iar accesul în grădiniță este permis doar dimineața între orele 8.00 și 9.00, în conformitate cu Acordul de școlarizare semnat cu grădinița. Mai mult decât atât, petenta a difuzat pe postul Pro TV înregistrarea convorbirii din data de vineri, 31.08.2012, pe care o realizase în mod ilegal, fără acordul părții reclamate. Ulterior, petenta a transmis un e-mail prin care comunica decizia sa unilaterală de încetare a contractului cu grădinița, iar partea reclamată i-a restituit banii corespunzător perioadei în care minorul urma să nu mai frecventeze grădinița, aducându-i la cunoștință că decizia de încetare a contractului i-a aparținut integral.

4.2.16. În concluzie, partea reclamată menționează că nu a săvârșit nicio faptă de discriminare împotriva fiului petentei, ci dimpotrivă, i-a asigurat accesul în grădiniță, în ciuda afirmațiilor eronate ale mamei legate de starea de sănătate, comportamentul și nevoile speciale ale minorului, afirmații făcute de aceasta cu încălcarea Acordului de școlarizare încheiat cu grădinița.

4.2.17. Partea reclamată consideră că nu există niciun înscris/probă din care să rezulte că accesul în grădiniță a fost refuzat de către partea reclamată pentru motive medicale. Mai mult decât atât partea reclamată a fost cea care i-a propus petentei să aducă minorul la o grădiniță pentru o perioadă de acomodare înainte de 01.09.2012 astfel încât integrarea acestuia să se realizeze mai ușor. Ulterior, atât partea reclamată cât și personalul grădiniței au observat că problema medicală a minorului este una extrem de gravă și necesită prezența permanentă a unui specialist pe probleme de handicap grav.

4.2.18. Atitudinea părții reclamate de a încerca împreună cu mama minorului de a realiza integrarea acestuia într-o instituție de învățământ privată și pentru o formă de învățământ facultativ (nefiind obligatorie conform legislației parcurgerea de către copilul minor a primelor două grupe de grădiniță – mică și mijlocie) este absolut salutară și se pliază pe directivele Uniunii Europene.

4.2.19. Partea reclamată apreciază că instituțiile care pot asigura servicii europene pentru copiii cu handicap grav (cum este și cazul minorului petentei) sunt cele dezvoltate de instituțiile publice în parteneriat cu ONG-urile și nu instituțiile private. Deși partea reclamată conduce o instituție privată, având cunoștință de directivele europene, a încercat să adopte aceleași principii apelând și la bunăvoința petentei, în acest sens propunându-i prezența unui psiholog, solicitându-i prezența în timpul cursurilor și prezența unui cadru medical, toate fiind refuzate de către petentă.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare în sensul că fiul petentei nu mai este primit la grădiniță de către doamna director din cauza dizabilității pe care acesta o are. Doamna director și-a manifestat temerea cu privire faptul că odată cu venirea toamnei, când mulți copii se vor înscrie la cursuri, nu vor accepta prezența fiului cu dizabilități al petentei alături de ei, iar doamna director nu dorește să aibă probleme cu părinții acestora. La dosar există avizul psihologic de integrare în colectivitate a minorului, precum și planul de recuperare a copilului cu dizabilități al minorului și punctul de vedere exprimat de grădinița Alphabet House pe care minorul o frecventează în prezent. La noua grădiniță copilul este înscris în grupa

mijlocie, pentru programul de 8 ore zilnic, integrarea s-a făcut treptat, a manifestat încă din primele zile după înscriere în unitatea de învățământ nevoia de socializare specifică vârstei, iar din punct de vedere al comportamentului de învățare s-a remarcat un deficit de atenție în timpul activităților instructiv-educative și o ușoară dificultate de vorbire.

5.2. La două luni de la înscriere, timp în care a participat la activități alături colegii săi și de personalul grădiniței, se observă un remarcabil progres în capacitatea de relaționare specifică vârstei, abilități comunicaționale orientate către stabilirea de parteneri de joc, interes față de activitățile care presupun interrelaționare și activități de grup. A stabilit relații socio-afective, atât cu colegii de grupă, cât și cu personalul grădiniței și nu prezintă rezistență sau opoziție la stimuli sau indicații externe. Tabloul general al profilului fiului petentei în mediul preșcolar se înscrie în parametrii optimi dezvoltării unui copil de vârstă preșcolară din punct de vedere al socializării și adaptabilității.

5.3. Petenta semnalează clara intenție a doamnei director de a discrimina copilul pentru singurul motiv că acesta suferă de sindrom Dravet.

5.4. În punctul de vedere exprimat de partea reclamată aceasta precizează că motivul real pentru care fiul petentei nu mai frecventează grădinița este hotărârea luată de mama sa de a nu mai aduce copilul la cursurile grădiniței. Partea reclamată arată că a restituit suma aferentă perioadei pentru care copilul urma să nu se mai prezinte la grădiniță. Copilul a fost înscris în luna august 2012 și urma să se prezinte începând cu luna septembrie, dar a fost adus din data de 20.08.2012 pentru a se acomoda mai ușor. Încă din data de 20.08.2012 atât partea reclamată cât și personalul grădiniței au observat comportamentul agresiv, turbulent și total nepotrivit al copilului, despre care mama copilului a fost informată. Acest comportament s-a repetat și în zilele următoare, iar partea reclamată a solicitat mamei să pună la dispoziție dosarul medical al copilului, dar aceasta a prezentat doar o scrisoare medicală și a susținut mereu că fiul său se comportă normal și că se poate adapta în grădiniță.

5.5. Partea reclamată arată că petenta a refuzat în mod constant ca fiul său să fie consultat de medicul pediatru al grădiniței, acceptând doar ca acesta să fie consultat de un psiholog adus de ea. Partea reclamată menționează că petenta nu a informat-o niciodată cât de gravă este boala de care minorul suferă și urmare unui incident la grădiniță legat de starea de sănătate a copilului a considerat necesară o discuție serioasă cu mama copilului, discuție în cadrul căreia a solicitat petentei să le permită angajarea unui psiholog. Petenta a afirmat că va aduce ea psihologul de la Asociația Dravet, dar că acesta este momentan plecat din localitate, motiv pentru care înțelegerea dintre părți a fost ca fiul petentei să revină în grădiniță în momentul în care va fi însoțit de psiholog.

5.6. În data de 31.08.2012 petenta s-a prezentat la grădiniță și a solicitat o nouă discuție referitoare la copil, discuție în care partea reclamată a reiterat faptul că este necesară evaluarea și consultarea copilului de către personalul specializat al grădiniței și aducerea unui psiholog pentru copil. Partea reclamată consideră că nu a discriminat copilul, ci i-a asigurat acestuia accesul în grădiniță în ciuda afirmațiilor eronate ale mamei legate de starea de sănătate, comportamentul și nevoile speciale ale minorului. Partea reclamată a solicitat, pe cale de excepție, respingerea petiției ca fiind vădit nefondată.

5.7. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director

trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Astfel, Colegiul director analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art.2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.8. Conform art. 2 alin.1 din O.G. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare „orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice,,.

5.9. Potrivit art. 2 alin. 5 din O.G. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, „constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.,,

5.10. În materia legislației nediscriminare, astfel cum este transpus aquis-ul comunitaire, pentru a ne găsi în situația unei fapte de hărțuire este necesară întrunirea cumulativă a elementelor constitutive ale acesteia. Astfel, fapta de hărțuire se circumstanțiază într-un comportament care poate îmbraca diferite forme. Formularea textului cuprinde sintagma „orice comportament”. Sintagma „orice comportament” denotă intenția legiuitorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, și nu una restrictivă, ceea ce permite reținerea unor calificări diferite în practică, și care pot să varieze de la caz la caz, circumscrise sub forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, verbal sau în scris, gesturi, acte sau fapte etc.

5.11. Motivul sau cauza comportamentului este determinat de un criteriu inerent, care este în mod expres prevăzut de legiuitor, într-o listă neexhaustivă, având în vedere că textul de lege prezintă într-o enumerare cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant”. Caracterul neexhaustiv este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese. Sintagma „sau orice alt criteriu”, practic oferă posibilitatea reținerii oricărui alt element nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea formei de discriminare denumită ca hărțuire. Manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant

ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțuirii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

5.12. Includerea hărțuirii ca formă de discriminare în aquis-ul communautaire și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, dar și sub forma comportamentelor care creează un impact asupra mediului în general, variind sub diverse moduri de manifestare. Această formă de discriminare aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional persoanelor aparținând unei minorități sau alteia, în speță persoanelor cu handicap.

5.13. Colegiul director analizează dacă în cazul semnalat de petentă se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare.

5.14. În cadrul ședinței de audieri partea reclamată a invocat excepția obiectului vădit nefondat cu privire la aspectele semnalate de petentă. Colegiul director urmează să respingă excepția invocată de partea reclamată și să analizeze petiția pe fondul acesteia.

5.15. Colegiul director reține aspectele semnalate de părți în sensul că obiectul sesizării este reprezentat de posibilitatea ca un copil cu sindrom Dravet, o formă rară de epilepsie, să continue frecventarea unei grădinițe doar în prezența unui psiholog, la solicitarea părții reclamate. Colegiul director ia act și de probele depuse de părți la dosar și de raportul încheiat ca urmare a deplasării echipei de investigație a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării la grădinița pe care fiul petentei o frecventează în prezent.

5.16. Potrivit raportului de investigație, reprezentanții Consiliului au purtat discuții cu conducerea grădiniței, cu asistenta medicală și cu educatoarea care se ocupă de fiul petentei în prezent, mai exact începând cu data de 06.09.2012. Potrivit celor susținute de aceștia, minorul a fost integrat treptat în cadrul grădiniței, nu a fost singurul copil care s-a integrat mai greu, iar în raport cu momentul sosirii sale la grădiniță acesta a făcut progrese considerabile, participând la activități împreună cu colegii săi, stabilind relații socio-afective atât cu aceștia, cât și cu personalul grădiniței. Comportamentul minorului a fost atent urmărit și de psihologul unității care a concluzionat că acesta se înscrie în parametrii optimi de dezvoltare a unui copil de vârstă preșcolară din punct de vedere al socializării și al adaptabilității. De câteva ori a asistat la orele de curs și psihologul copilului. Asistenta medicală a precizat faptul că minorul nu a avut nicio criză de epilepsie în toată perioada care s-a scurs de la înscrierea sa în grădiniță. Educatoarea sa l-a caracterizat pe minor ca fiind un copil la fel ca ceilalți, sociabil, dar care are o ușoară dificultate de vorbire, nu leagă propoziții, posesiv când vine vorba de jucării și care își dorește foarte multă atenție. La început fiul petentei a avut un comportament mai reticent față de cadrele didactice și copii, caracterizat de încăpățănare și țipete, dar în prezent acesta este integrat (a învățat cântece, poezii și se joacă cu ceilalți copii), în toată perioada de la înscrierea sa minorul nu a lovit niciun coleg sau cadru didactic.

5.17. Colegiul director reține că, în speță, se remarcă faptul că partea reclamată a manifestat față de petentă un comportament ce a lăsat să se înțeleagă că fără un ajutor specializat fiul acesteia nu mai poate fi primit în grădinița pe care o conduce din cauza dizabilității pe care acesta o are.

5.18. Colegiul director analizează fapta sub aspectul efectului creat, chiar dacă nu se poate reține o intenție în comiterea acesteia, efectul generat fiind acela de creare a unui cadru definit ca ostil și intimidant. Partea reclamată nu a exclus în

mod direct pe fiul petentei din grădinița pe care o conduce, dar prin modalitatea în care a legat, condiționat rămânerea acestuia în grădiniță de prezența unui psiholog a adus atingere sub aspect emoțional petentei care s-a văzut obligată să își mute fiul la o altă grădiniță.

5.19. Prin coroborarea probelor de la dosar, Colegiul director reține faptul că în prezent fiul petentei este bine integrat în cadrul noii grădinițe pe care o frecventează și are în vedere și măsurile luate de această instituție de învățământ pentru integrarea copilului. Colegiul director observă și faptul că partea reclamată nu a întreprins măsuri și nu a dat posibilitatea ca pe o perioadă mai îndelungată de timp să se realizeze integrarea copilului în grădiniță.

5.20. Având în vedere aspectele semnalate, probele de la dosar și prevederile legale incidente, Colegiul director constată că fapta sesizată constituie discriminare potrivit art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată și dispune sancționarea cu avertisment a părții reclamate.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. respingerea excepției obiectului vădit nefondat invocată de partea reclamată;
2. aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
3. sancționarea părții reclamate cu avertisment;
4. clasarea dosarului;
5. o copie a hotărârii se va transmite părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

Cazacu Ioana - Membru

Haller István – Membru

Lazăr Maria – Membru

Panfile Anamaria – Membru

Stanciu Claudia Sorina – Membru

Vasile Alexandru Vasile – Membru

Data redactării: 01.02.2013

Hotărâre redactată de: L.M. și A.S.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.